

Plantuæti kring Føroyar – Avmyndað við fylgisveini

Mynd frá NASA

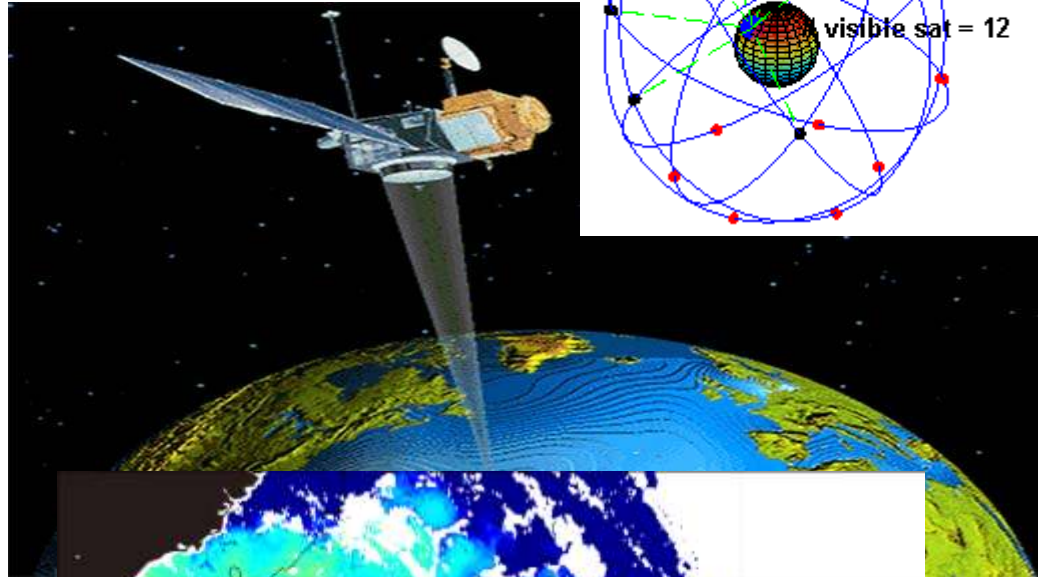
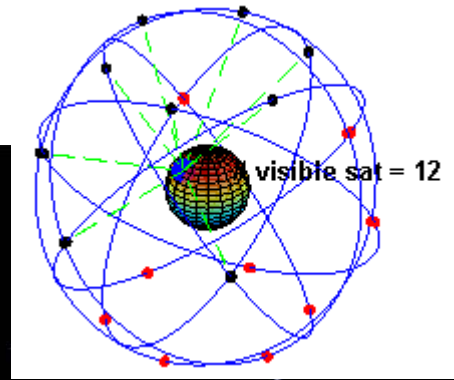
Sólvá Káradóttir Eliassen

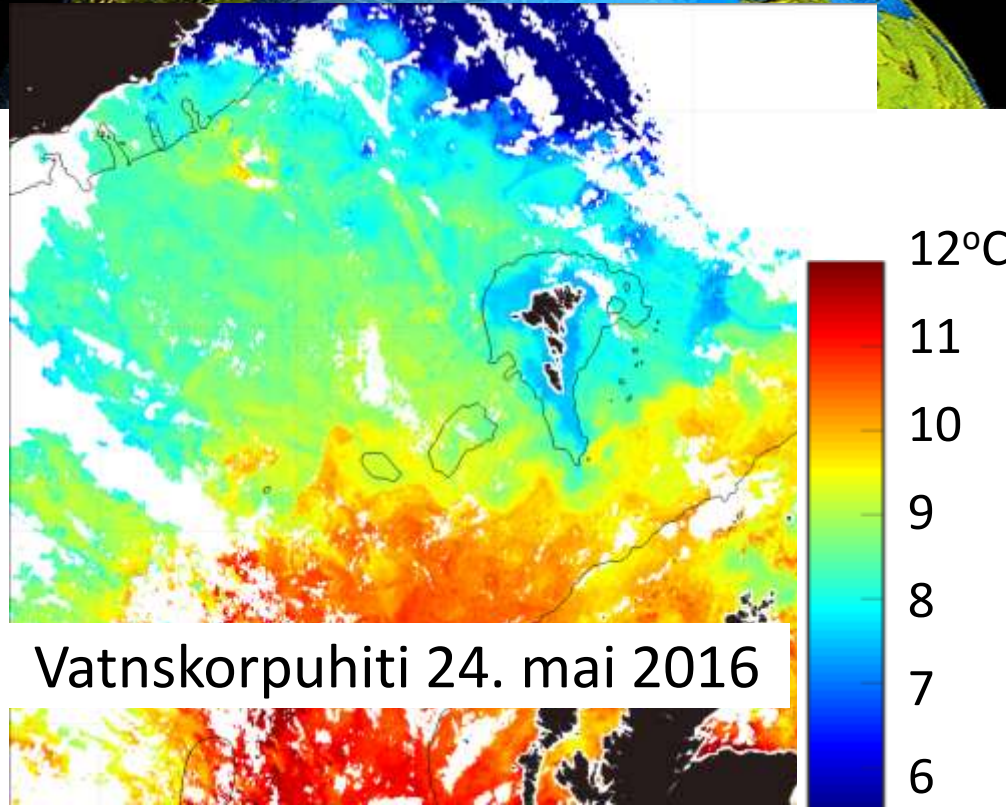
HAVSTOVAN
FAROE MARINE RESEARCH INSTITUTE

Vísinda *vøka*

Fylgisveinamátningar

- Síðani 60-ini
- Út frá myndum: hiti, vatnskorpuhædd og plantuæti
- Vatnskorpan ~ ovastu 5 m
- Fylgisveinamátningar síðani síðst í 90-unum kunnu heintast av netinum ókeypis
- Góðar myndir tá tað er klárt
- Kring Føroyar: Skýggj og stuttir dagar um veturin

Hvat er plantuæti?

Plantuæti = algur = phytoplankton

- Grasið/gróðurin í havinum
- Eind:
klorofyl/chlorofyl
- Æti/plankton:
plantur/djór – Flutt hagar
rørslurnar í havinum føra tað

Myndir frá ESA

Rúmligi upplöysningurinn er 10m

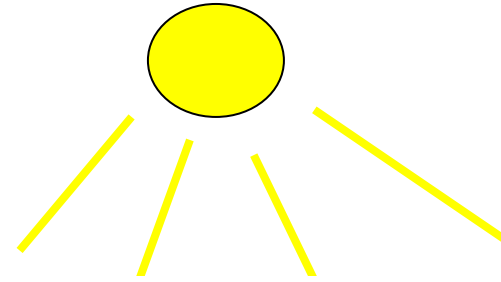
Plantuæti

Eystursjógvurinn 7. Aug 2015

Litirnir eru broyttir fyri at vísa algurnar

Hvussu veksur plantuæti?

Mars-Apríl

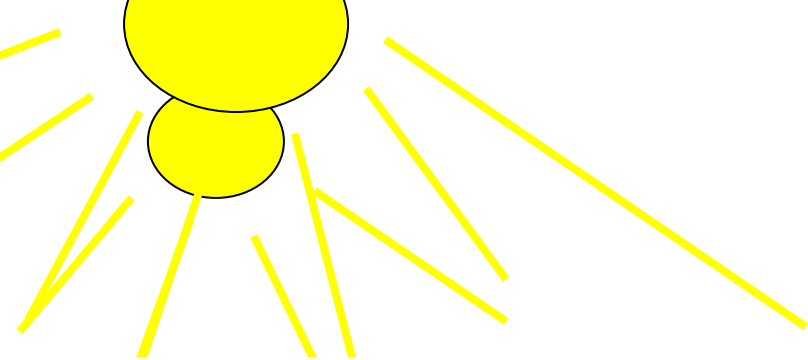
Væl blandaður
sjógvur

Nógv tøðevni

Botnur

Hvussu veksur plantuæti?

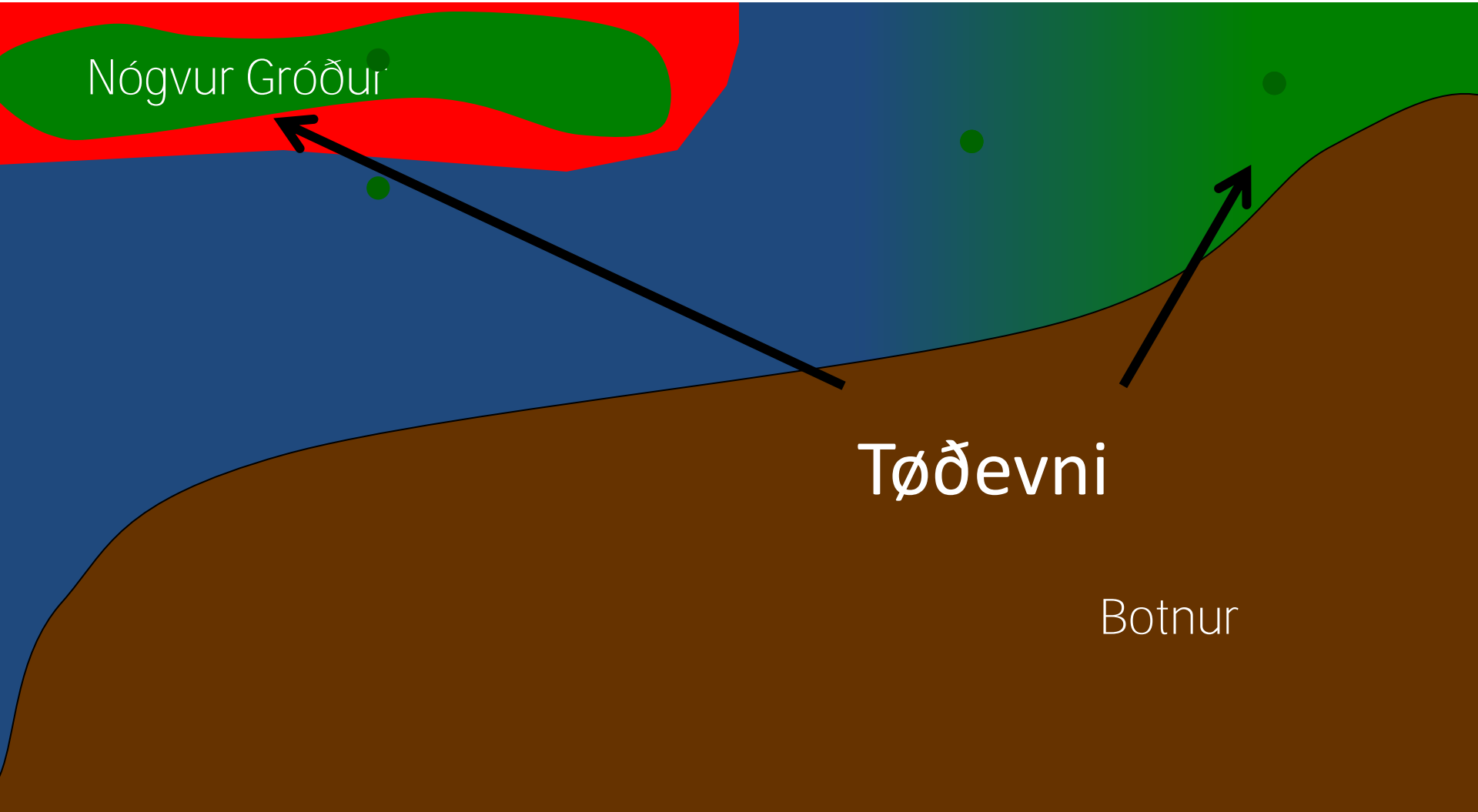
Mars-Apríl

Nógvur Gróður

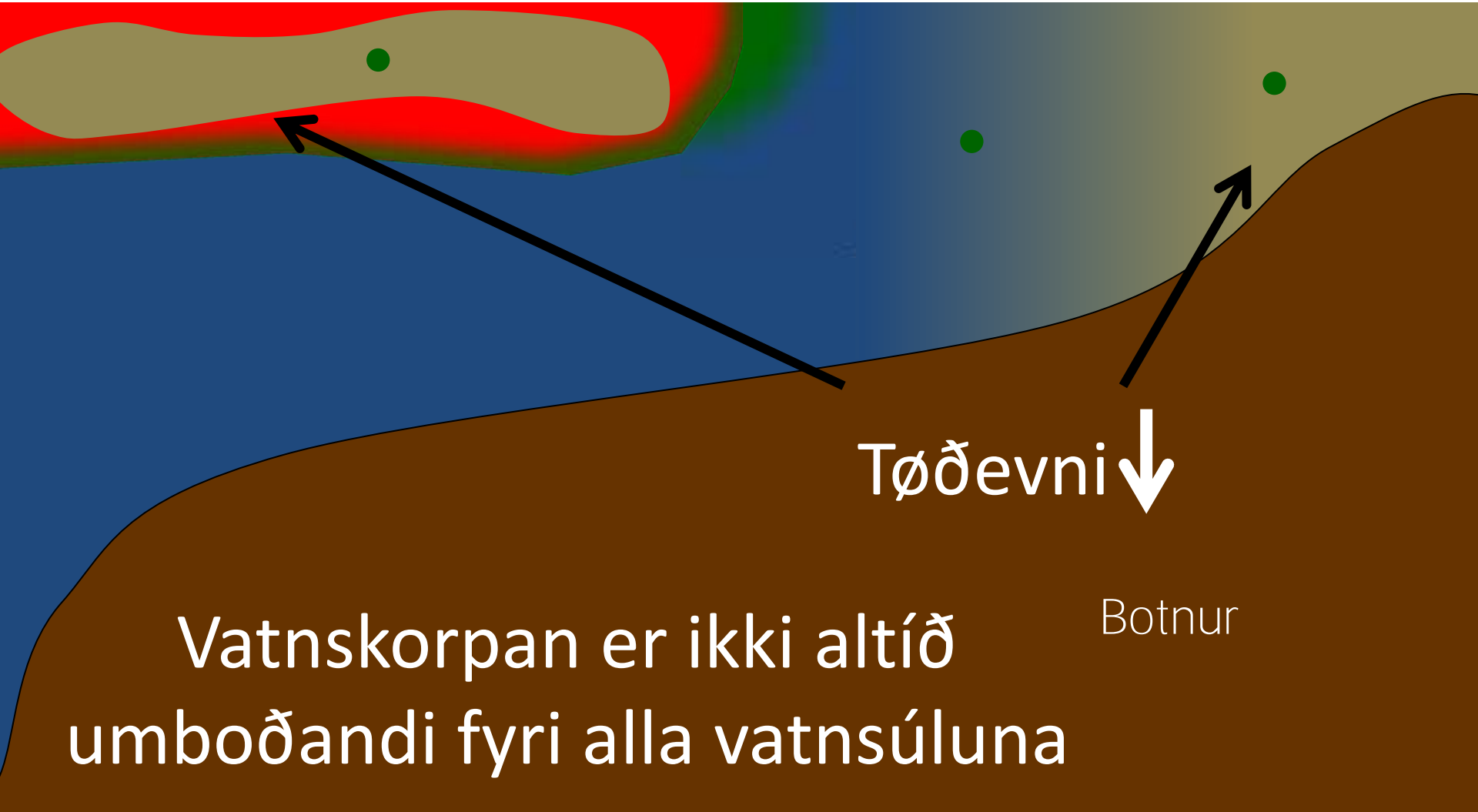
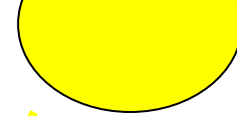
Tøðevni

Botnur

Hvussu veksur plantuæti?

Máiríni

Tøðevni ↓

Botnur

Vatnskorpan er ikki altíð
umboðandi fyri alla vatnsúluna

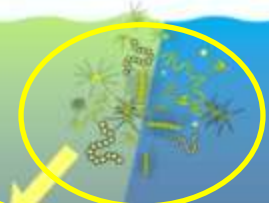
Hvønn týdning hefur plantuæti?

Ljós

og fuglur

Plantuæti

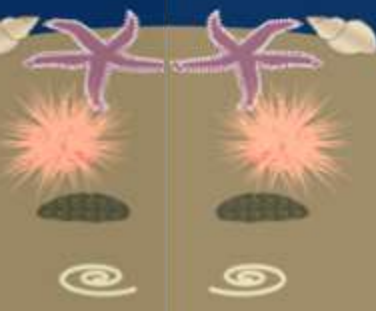
Yngul, smærri fiskur, t.d. sild og makrelur

Djóraæti

Størri djór

Botndjór, bæði plantu- og kjötetandi

Okkara egnu mátingar

Lomvigi í Høvdanum

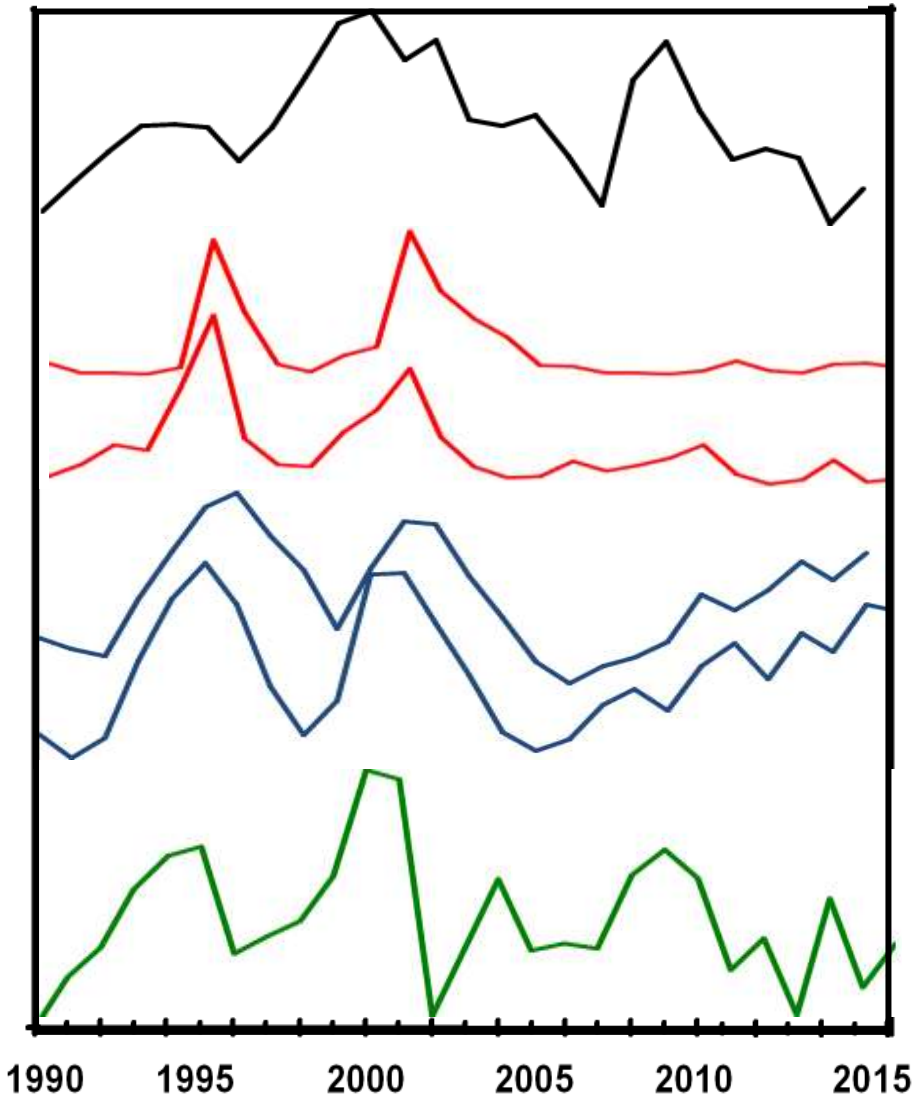
Tilgongd av hýsu (2 ár)

Tilgongd av toski (2 ár)

Vekt á hýsu (2-6 ár)

Vekt á toski (2-6 ár)

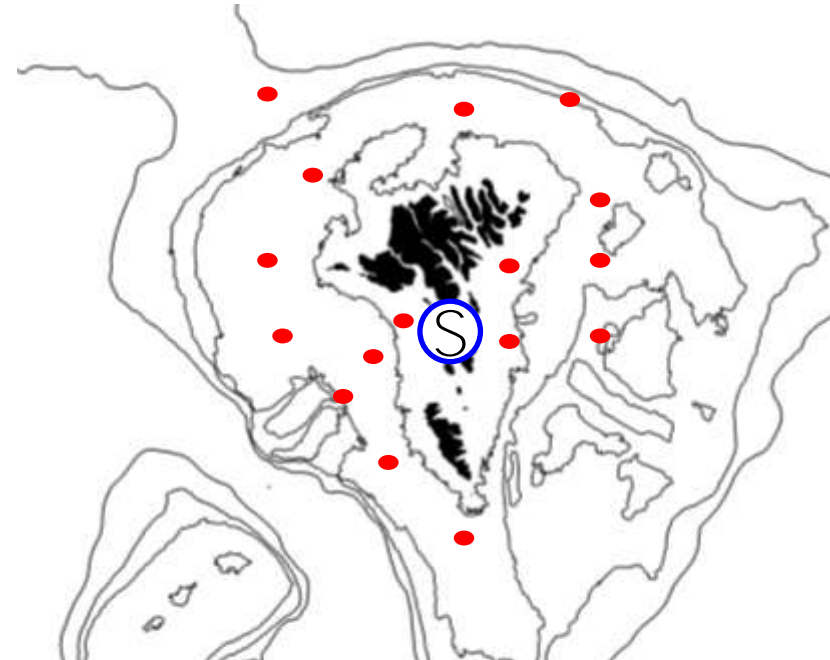
Gróður

Gróður hevur týdning í vistskipanini!

Mátningar sum Havstovan ger av plantuæti

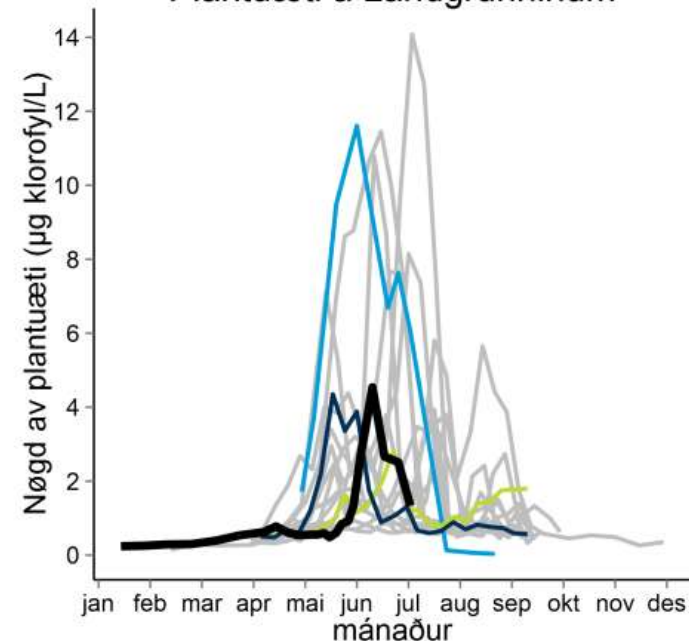
- Skopun
  - ✓ hefur givið nógva vitan um gróður tætt við land
- Magnus Heinason
  - ✓ Tekur mátingar á fóstum stöðum á ávísum túrum

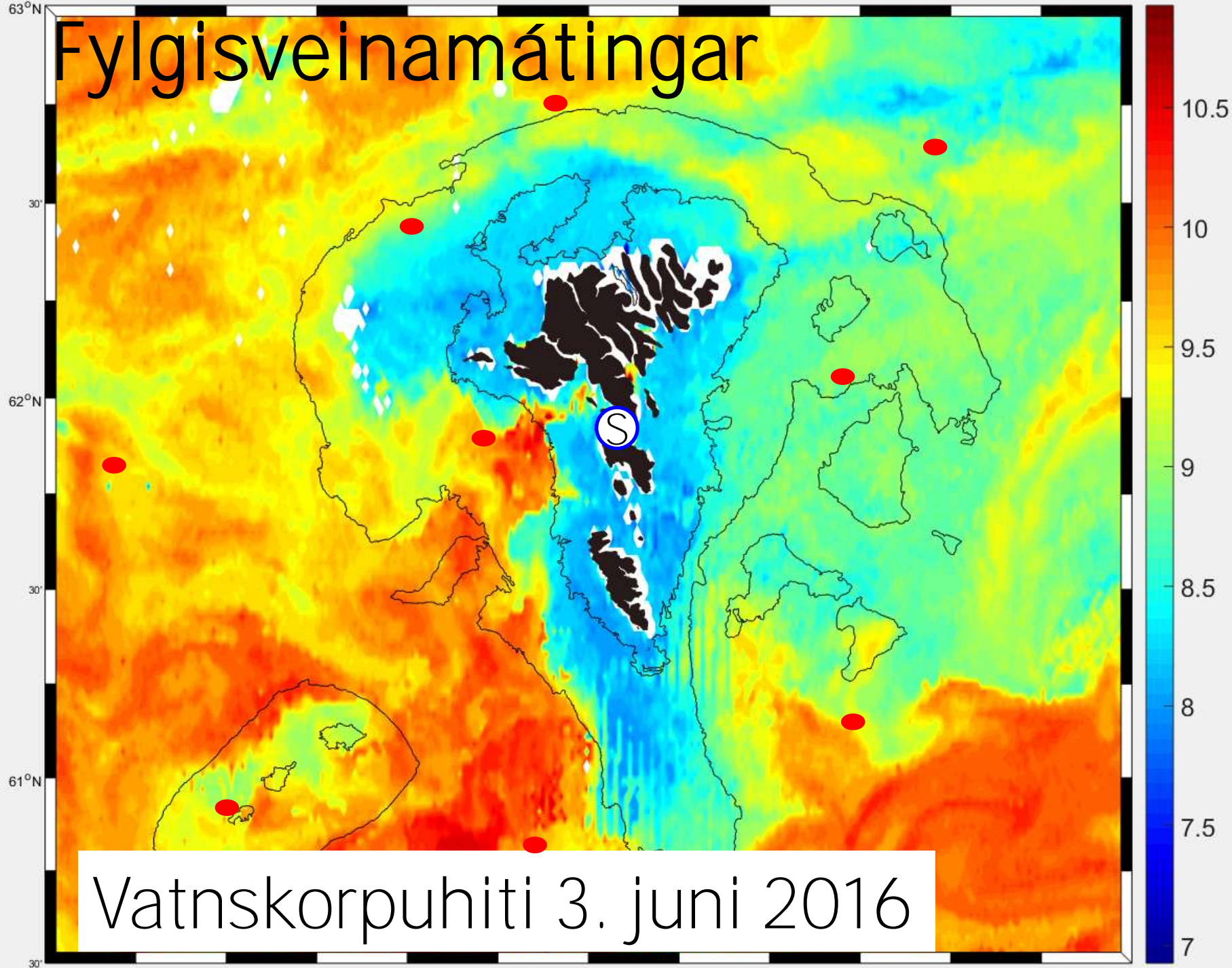
Plantuæti á Landgrunninum

Ár

— 2000
— 2001
— 2002
— 2003
— 2004
— 2005
— 2006
— 2007
— 2008
— 2009
— 2010
— 2011
— 2012
— 2013
— 2014
— 2015
— 2016

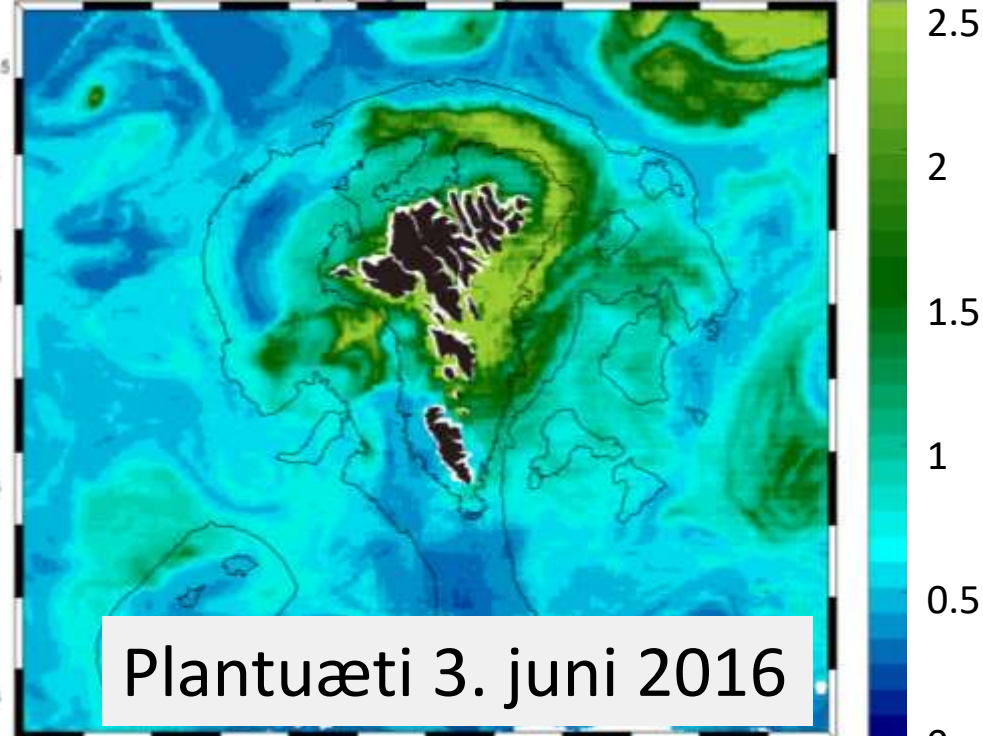
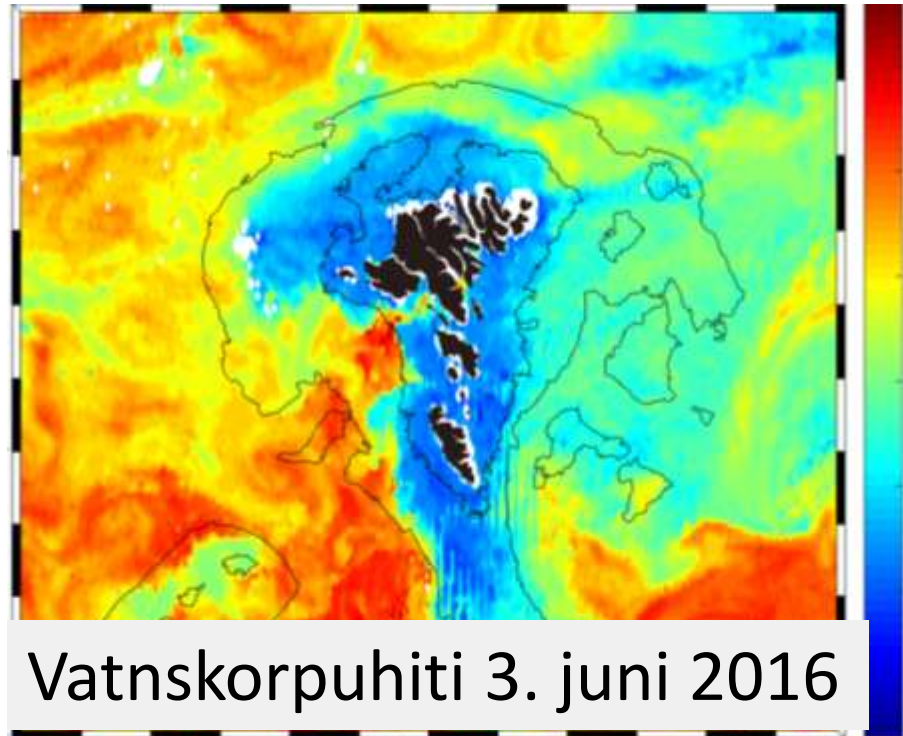

Fylgisveinamátningar

Hiti og plantuæti

mg chl /m³

Eru mátingarnar rættar?

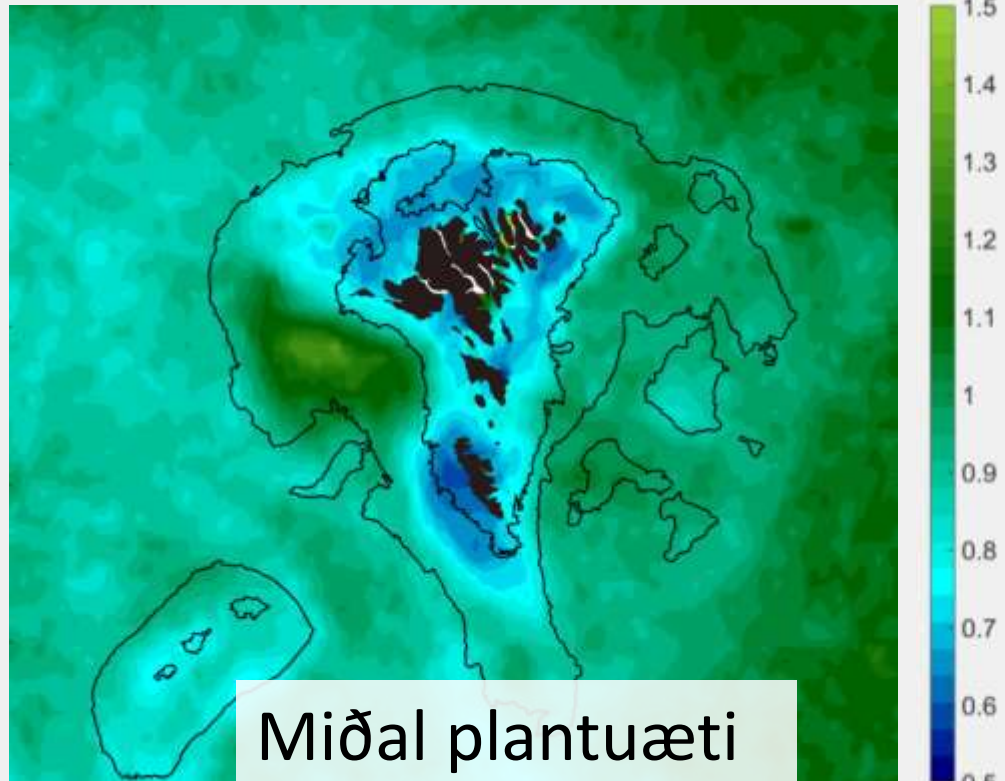
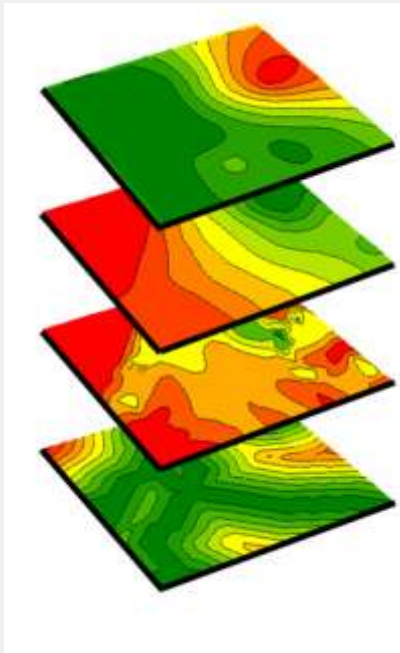
Samanbering millum fylgisveinamátingar og mátingum gjórdar í Skopun og á Magnusi Heinasyni

Vísa at fylgisveinarnir máta ov lágt, men fanga rættuliga væl broytingar í plantuæti. Tískil kunnu mátingarnar brúkast 😊

Greining av fylgisveinamyndum

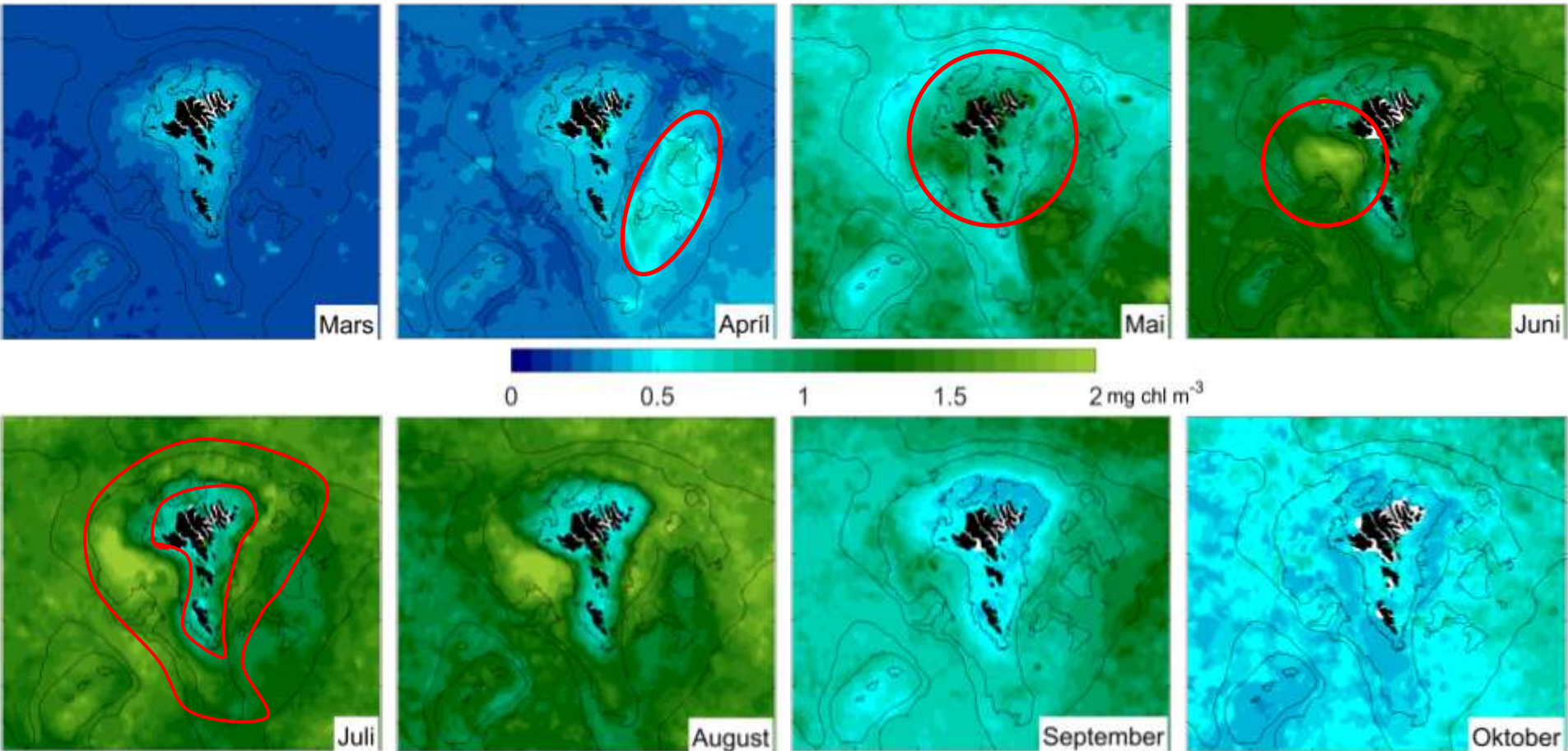
Til
dømis:

Legg
allar
saman
Og
rokna
miðal

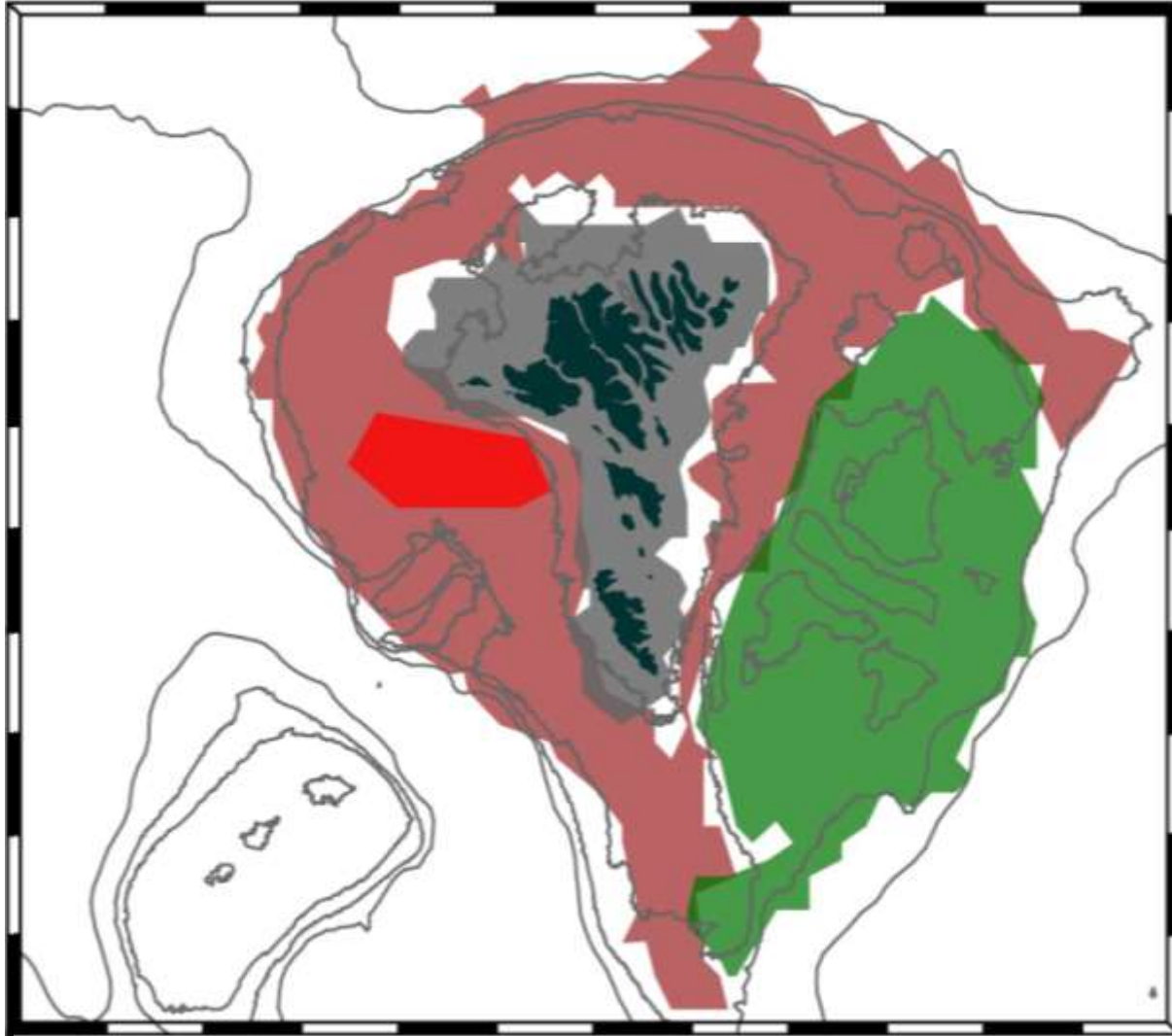
Miðal plantuæti
Øll ár, allir mánar

Miðal gróður (mánaðar miðal, 1998-2016)

Byrjar eystanfyri – gýtingarøki hjá upsa og norðhavssild
Inni við land – samsvarandi Skopun mátingum
Juni og frameftir: meiri gróður á djúpum sjógvi
Oktober: liðugt

Trý økir – sum líkjast hvat gróðri viðvíkur

Innari LG

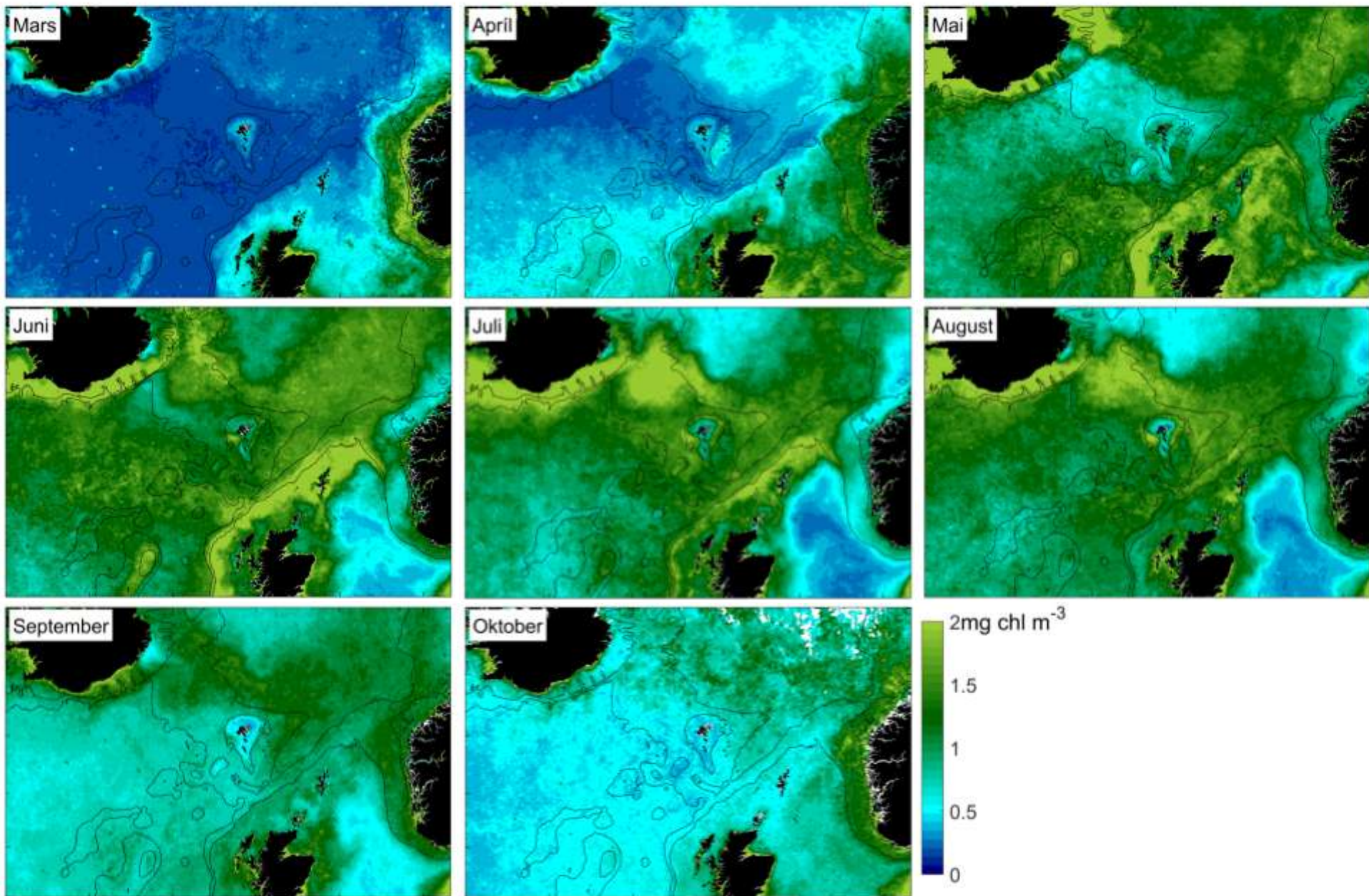
Eystaru leiðirnar

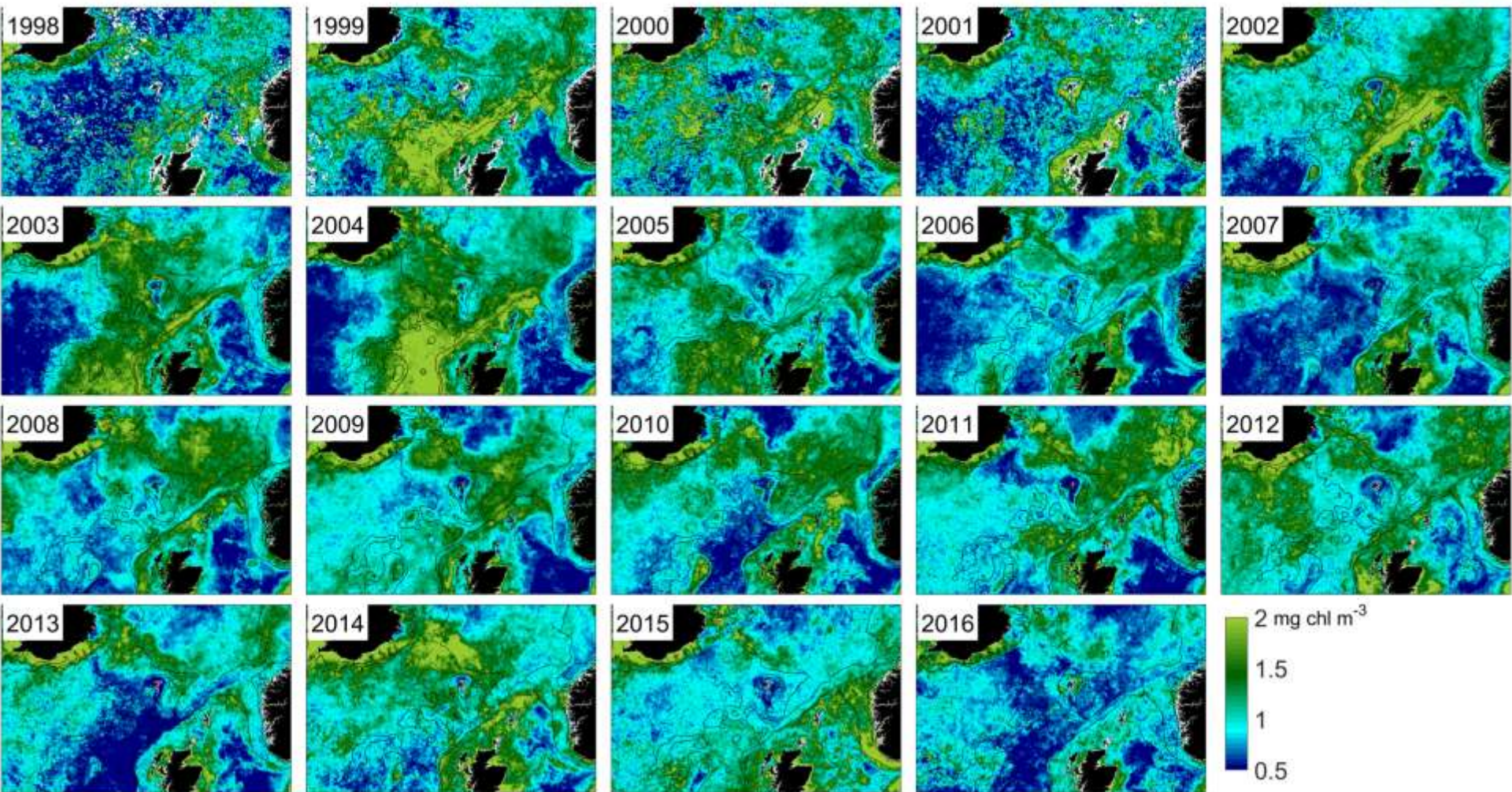
Vágahavið og út
móti Skeiva
Banka

-fylgist ytra LG
(har dýpið er
minni enn 200 m)

Miðal gróður (mánaðar miðal, 1998-2016)

Árligt miðal (mars-september)

Samantumtøka og útlit

- Fylgisveinar geva nýggja vitan um gróður burtur frá landi
- Er í samsvar við nær og hvar fiskur gýtir og ger at vit skilja betur atburðin hjá fiski
- Mátingarnar gerast alsamt betri
  - Fleiri fylgisveinar, betri tól
- Tvs. nógva nýggja vitan komandi árin

Takk fyri

Heimasíða
t.d.

<https://www.neodaas.ac.uk/>